

CENTRUM MEDYCZNE
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji w dziedzinie

FIZJOTERAPII

Program podstawowy dla fizjoterapeutów posiadających prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty oraz tytuł magistra wymieniony w art. 13 ust 3. ustawy o zawodzie fizjoterapeuty

Data obowiązywania od: 1 grudnia 2021 r.

10.11.2021 r.

Zatwierdzam

z upoważnienia Ministra Zdrowia

Małgorzata Zadorożna

Dyrektor

/dokument podpisany elektronicznie/

AKTUALIZACJA 2021

Warszawa 2021

Aktualizacja 2021 r.

Zmiany zostały przyjęte przez zespół ekspertów w składzie:

- 1) Dr hab. Jan Szczegielniak, prof. nadzw. – Konsultant krajowy w dziedzinie fizjoterapii – Przewodniczący Zespołu Ekspertów;
- 2) Prof. dr hab. Zbigniew Śliwiński – przedstawiciel konsultanta krajowego;
- 3) Dr Marek Kiljański – przedstawiciel konsultanta krajowego;
- 4) Dr hab. Marek Żak, prof. nadzw. – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii;
- 5) Dr Zbigniew Wroński – przedstawiciel Krajowej Rady Fizjoterapeutów.

Aktualizacja 2021 r. dotyczy:

-str. 52 programu:

dokonano zmian w punkcie **II. STANDARDY SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO**

było: „prowadzi działalność medyczną umożliwiającą odbywanie kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych przewidzianych w programie specjalizacji lub ma zawarte umowy z innymi placówkami opieki zdrowotnej umożliwiające ich realizację, programy kursów specjalizacyjnych dotyczących wszystkich modułów wymagają akceptacji Konsultanta Krajowego w dziedzinie fizjoterapii”,

zmieniono na: „prowadzi działalność umożliwiającą odbywanie kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych przewidzianych w programie specjalizacji albo ma zawarte umowy z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą umożliwiającymi ich realizację, programy kursów specjalizacyjnych dotyczących wszystkich modułów wymagają akceptacji Konsultanta Krajowego w dziedzinie fizjoterapii”;

było: „zapewnia we własnej strukturze realizację co najmniej 2 staży kierunkowych oraz 2 kursów specjalizacyjnych przewidzianych w programie specjalizacji”,

zmieniono na: „zapewnia we własnej strukturze realizację co najmniej 2 kursów specjalizacyjnych przewidzianych w programie specjalizacji”.

Program szkolenia specjalizacyjnego opracował zespół ekspertów:

- 1) Dr hab. Jan Szczegielniak, prof. nadzw. – Konsultant krajowy w dziedzinie fizjoterapii – Przewodniczący Zespołu Ekspertów;
 - 2) Prof. dr hab. Zbigniew Śliwiński – przedstawiciel konsultanta krajowego;
 - 3) Dr Marek Kiljański – przedstawiciel konsultanta krajowego;
 - 4) Dr hab. Marek Żak, prof. nadzw. – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii;
 - 5) Dr Zbigniew Wroński – przedstawiciel Krajowej Rady Fizjoterapeutów.
-

I. PROGRAM SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO – PROGRAMOWE

A. Cele szkolenia specjalizacyjnego

Celem szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie fizjoterapii jest przygotowanie do prowadzenia kompleksowego usprawniania. Podstawowym zadaniem szkolenia jest pogłębianie wiedzy i umiejętności praktycznych, rozwijanie pożądanych cech osobowości, niezbędnych do prowadzenia i zlecenia kompleksowego postępowania fizjoterapeutycznego w odniesieniu do osób chorych, niepełnosprawnych w celu przywrócenia im pełnej lub maksymalnie możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy i czynnego udziału w życiu społecznym.

Celem szkolenia specjalizacyjnego jest także nauczenie umiejętności niezbędnych do koordynowania aktywizacji w zakresie sportu, zwłaszcza sportu osób z niepełnosprawnościami, a także przygotowanie do pełnienia funkcji kierowniczych i nadzorujących w systemie ochrony zdrowia.

B. Uzyskane kompetencje zawodowe

Fizjoterapeuta po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie fizjoterapii i otrzymaniu tytułu specjalisty uzyska szczególne kwalifikacje, umożliwiające kierowanie, nadzorowanie, diagnostykę funkcjonalną procesu fizjoterapii, kwalifikowanie, planowanie i prowadzenie procesu fizjoterapii, takich jak:

- 1) kwalifikowanie i stosowanie zabiegów dla potrzeb fizjoterapii;

- 2) zlecenie wyrobów medycznych dobieranych indywidualnie;
- 3) wykonywanie dla potrzeb oceny czynności narządu ruchu:
 - a) USG - dla potrzeb oceny czynności narządu ruchu,
 - b) elektromiografii powierzchniowej;
- 4) zlecenie środków farmakologicznych dla potrzeb fizjoterapii;
- 5) wykonanie badań EKG dla potrzeb fizjoterapii;
- 6) przeprowadzenia testów wysiłkowych dla potrzeb fizjoterapii i ich interpretacja;
- 7) przeprowadzenie badania spirometrycznego dla potrzeb fizjoterapii i jego interpretacja;
- 8) ocena osłuchowa klatki piersiowej dla potrzeb fizjoterapii;
- 9) wykonywanie stymulacji śródmięśniowej (dry needling);
- 10) zalecanie konsultacji z lekarzem specjalistą w przypadku wątpliwości odnośnie stanu zdrowia pacjenta i przebiegu procesu fizjoterapii;
- 11) zarządzanie i kierowanie pracą zakładu fizjoterapii/ rehabilitacji ambulatoryjnej/ ośrodka rehabilitacji dziennej/ oddziału rehabilitacji/ fizjoterapii ogólnoustrojowej.

C. Sposób organizacji szkolenia specjalizacyjnego

Szkolenie specjalizacyjne prowadzone jest zgodnie z programem specjalizacji i kończy się egzaminem. Kierownik specjalizacji, na podstawie programu, przygotowuje indywidualny plan specjalizacji określający warunki i przebieg specjalizacji zapewniający opanowanie wiadomości oraz nabycie umiejętności praktycznych określonych w programie specjalizacji. Kształcenie specjalizacyjne realizowane jest w ramach modułów specjalizacji z wykorzystaniem form i metod kształcenia przewidzianych dla tych modułów. Odbywa się poprzez uczestniczenie w kursach, udział w stażach, samokształcenie drogą studiowania piśmiennictwa, przygotowanie pracy pogładowej oraz nabywanie doświadczenia w wyniku realizacji zadań praktycznych. Tryb i warunki zaliczenia poszczególnych elementów kształcenia teoretycznego i praktycznego omówione są przy każdym module specjalizacyjnym.

<p align="center">Plan kształcenia</p> <p align="center">Moduły, kursy specjalizacyjne, staże</p>	<p align="center">Liczba dni roboczych</p>	<p align="center">Liczba godzin*</p>
<p>MODUŁ I</p> <p>Teoria i filozofia fizjoterapii – EBP (Evidence Based Physiotherapy)</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <p>1. Fizjoterapia oparta na faktach</p>	<p align="center">1</p>	<p align="center">8</p>
<p>MODUŁ II</p> <p>Ocena fizjoterapeutyczna – wnioskowanie kliniczne (Clinical reasoning)</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <p>1. Diagnostyka obrazowa dla potrzeb fizjoterapii – USG, radiologia (stawów, kręgosłupa, TK, MRI), EMG, EEG</p> <p>2. Różnicowanie przyczyn dolegliwości bólowych z uwzględnieniem przyczyn spoza układu ruchu</p> <p>Staż kierunkowy:</p> <p>1. Staż w oddziale intensywnej opieki medycznej</p>	<p align="center">5</p> <p align="center">5</p> <p align="center">5</p>	<p align="center">40</p> <p align="center">40</p> <p align="center">40</p>
<p>MODUŁ III</p> <p>Środki, sposoby terapeutyczne, farmakoterapia i leczenie żywieniowe w postępowaniu usprawniającym</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <p>1. Farmakoterapia dla potrzeb fizjoterapii</p> <p>2. Stymulacja śródmięśniowa (dry needling)</p> <p>3. Zalecenia żywieniowe i dietetyka u osób chorych i aktywnych fizycznie</p>	<p align="center">3</p> <p align="center">5</p> <p align="center">3</p>	<p align="center">24</p> <p align="center">40</p> <p align="center">24</p>
<p>MODUŁ IV</p> <p>Moduł specjalistyczny w obszarze reumatologii, ortopedii i traumatologii, profilaktyki urazów i fizjoterapii sportowej</p>		

<p>Kurs specjalizacyjny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anatomia palpacyjna z elementami terapii manualnej i lokalizacją TrPs 2. Zaopatrzenie w wyroby medyczne, protezowanie i aparatowanie kończyn górnych, dolnych i tułowia 3. Terapia przeciwobrzękowa 4. Praktyczny kurs pierwszej pomocy <p>Staż kierunkowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Staż w oddziale ortopedyczno-urazowym 2. Staż w oddziale reumatologicznym 	<p>5</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>5</p> <p>5</p>	<p>40</p> <p>24</p> <p>24</p> <p>24</p> <p>40</p> <p>40</p>
<p>MODUŁ V</p> <p>Moduł specjalistyczny w obszarze neurologii</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metody neurofizjologiczne np. PNF, Bobath, neuromobilizacje <p>Staż kierunkowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Staż w oddziale neurologicznym 2. Staż w oddziale neurochirurgicznym 	<p>5</p> <p>5</p> <p>5</p>	<p>40</p> <p>40</p> <p>40</p>
<p>MODUŁ VI</p> <p>Moduł specjalistyczny w obszarze kardiologii i pulmonologii</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnostyka funkcjonalna w chorobach układu krążenia i oddechowego <p>Staż kierunkowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Staż w oddziale rehabilitacji kardiologicznej 2. Staż w oddziale rehabilitacji pulmonologicznej 	<p>5</p> <p>5</p> <p>5</p>	<p>40</p> <p>40</p> <p>40</p>
<p>MODUŁ VII</p> <p>Moduł specjalistyczny w obszarze pediatrii</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fizjoterapia u dzieci ryzyka 	<p>3</p>	<p>24</p>

2. Metody diagnostyczne w zaburzeniach statycznych ciała u dzieci i młodzieży	3	24
Staż kierunkowy:		
1. Staż w oddziale/ośrodku rehabilitacji dzieci z chorobami wieku rozwojowego	5	40
2. Staż w oddziale/ośrodku specjalistycznym dla dzieci z chorobami neurologicznymi	5	40
MODUŁ VIII		
Fizjoterapia w obszarze psychiatrii i geriatry		
Kurs specjalizacyjny:		
1. Diagnostyka i fizjoterapia w zaburzeniach układu moczowo – płciowego i wydalniczego	3	24
2. Diagnostyka i fizjoterapia w geriatry i medycynie paliatywnej	3	24
3. Diagnostyka i rehabilitacja pacjenta psychiatrycznego	1	8
Staż kierunkowy:		
1. Staż w oddziale geriatry/ Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym (ZOL)/ Ośrodku rehabilitacji dziennej/ Oddziale rehabilitacji ogólnoustrojowej	5	40
2. Staż w oddziale psychiatrycznym	5	40
MODUŁ IX		
Organizacja i zarządzanie z elementami ekonomiki ochrony zdrowia		
Kurs specjalizacyjny:		
1. Organizacja i zarządzanie zasobami ludzkimi	1	8
2. Etyka, deontologia i prawo	1	8
3. Polityka społeczna i zdrowie publiczne	1	8
KURS JEDNOLITY		
Kurs specjalizacyjny:		
1. Prawo medyczne	2	16

Podsumowanie czasu szkolenia wszystkich modułów	119	952
Podstawowy staż specjalizacyjny	547	4376
Ogółem czas trwania szkolenia	666	5328
Urlopy wypoczynkowe	78	
Dni ustawowo wolne od pracy	39	
Ogółem	783	

*1 godzina dydaktyczna = 45 minut

Programy kursów specjalizacyjnych dotyczących wszystkich modułów wymagają akceptacji Konsultanta Krajowego w dziedzinie fizjoterapii.

2. OKRES SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie fizjoterapii trwa 3 lata. Obejmuje kształcenie teoretyczne (kursy specjalizacyjne) w wymiarze 512 godzin dydaktycznych, w tym 16 godzin w zakresie prawa medycznego oraz kształcenie praktyczne (staże kierunkowe) w wymiarze 440 godzin. W trakcie szkolenia specjalizacyjnego fizjoterapeuta powinien odbyć staż podstawowy w wysokości co najmniej 4376 godzin wykonując czynności zawodowe zgodnie z programem specjalizacji.

3. SZCZEGÓŁOWY ZAKRES WYMAGANEJ WIEDZY TEORETYCZNEJ I WYKAZ UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

A. Zakres wymaganej wiedzy teoretycznej będącej przedmiotem szkolenia specjalizacyjnego

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego fizjoterapeuta wykaże się wiedzą obejmującą:

- 1) fizjologiczne podstawy fizjoterapii;
- 2) patofizjologię układu krążenia, układu oddechowego, układu nerwowego, układu narządu ruchu i umiejętnością oceny sprawności tych układów;
- 3) teorie i zasady analizy klinicznej, analizy różnicowej, analizy badań obrazowych w dysfunkcjach układów krążenia, układu oddechowego, układu nerwowego, układu narządu ruchu w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 4) teorie i zasady stosowania specjalistycznych metod fizjoterapeutycznych;

- 5) teoria kierowania poradnią, zakładem lub ośrodkiem fizjoterapii (rehabilitacji);
- 6) zasady i organizacja kompleksowej fizjoterapii w warunkach uzdrowiskowych;
- 7) zasady i organizacja kompleksowej fizjoterapii w środowisku - w domu chorego;
- 8) teorie sportu inwalidzkiego i odnowy biologicznej;
- 9) planowanie i prowadzenie fizjoterapii w różnych jednostkach chorobowych;
- 10) planowanie i zastosowanie zaopatrzenia ortopedycznego, pomocy i usprawnień technicznych niezbędnych w toku postępowania fizjoterapeutycznego;
- 11) zagadnienia psychologiczne występujące w procesie usprawniania leczniczego, zasady pedagogiki specjalnej;
- 12) zagadnienia pedagogiczne występujące w procesie fizjoterapii, zasady pedagogiki specjalnej.

B. Wykaz wymaganych umiejętności praktycznych będących przedmiotem szkolenia specjalizacyjnego

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego fizjoterapeuta wykaże się umiejętnością:

- 1) analizy klinicznej, analizy różnicowej, przeprowadzenia testów diagnostycznych, w dysfunkcjach układów krążenia, układu oddechowego, układu nerwowego, układu narządu ruchu;
- 2) interpretacji badań obrazowych w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 3) przeprowadzania diagnostyki fizjoterapeutycznej umożliwiającej, określenie, potrzeby i zakres: kinezyterapii indywidualnej, kinezyterapii ogólnie usprawniającej, metod kinezyterapeutycznych, terapii zajęciowej, fizykoterapii i termoterapii;
- 4) wykonywania czynności związanych z diagnostyką funkcjonalną układu ruchu, układu krążenia i układu oddechowego z uwzględnieniem praktycznego przeprowadzenia testów wysiłkowych i prób czynnościowych wraz z wyznaczeniem optymalnych obciążeń treningowych;
- 5) wykonywania, zlecenia zabiegów kinezyterapeutycznych, fizykoterapeutycznych i balneoterapeutycznych oraz oceny reakcji organizmu pacjenta na wykonywany zabieg;
- 6) organizacji pracy zespołu rehabilitacyjnego;

- 7) organizacji działalności w zakresie ochrony zdrowia, znajomość przepisów prawnych w zakresie fizjoterapii;
- 8) posługiwania się nowoczesnymi systemami informatycznymi, gromadzenia i przetwarzania danych;
- 9) prowadzenia badań naukowych;
- 10) samokształcenia oraz kształcenia fizjoterapeutów jak i innych członków zespołu rehabilitacyjnego;
- 11) zlecania, dobierania i dopasowywania odpowiednich wyrobów medycznych.

4. MODUŁY SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO ORAZ FORMY I METODY KSZTAŁCENIA STOSOWANE W RAMACH MODUŁÓW

MODUŁ I

Teoria i filozofia fizjoterapii – EBP (Evidence Based Physiotherapy)

Cele modułu:

- 1) poznanie teorii i filozofii - EBP (Evidence Based Physiotherapy);
- 2) podział i typologia badań naukowych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Fizjoterapia oparta na faktach”

Cele kursu:

- 1) poznanie etapów pracy naukowej;
- 2) poznanie metod badań naukowych;
- 3) poznanie obiektów i przedmiotów badań naukowych;
- 4) medycyna oparta na dowodach - pomost pomiędzy nauką, a praktyką kliniczną.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) zdrowie i choroba jako przedmiot poznania naukowego;
- 2) poznanie naukowe od starożytności do współczesności;
- 3) struktura pracy naukowej, zasady etyki i kryteria autorstwa.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) w podejmowaniu decyzji dotyczących opieki zdrowotnej nad pacjentem w oparciu o wyniki badań, znajomość hierarchii wiarygodności danych naukowych;
- 2) z zakresu podstawowych pojęć oraz współczesnych metod naukowych stosowanych w naukach medycznych.

Czas trwania kursu:

8 godzin dydaktycznych (1 dzień roboczy)

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

MODUŁ II

Ocena fizjoterapeutyczna – wnioskowanie kliniczne (Clinical reasoning)

Cele modułu:

- 1) poznanie zasad zbierania wywiadu z uwzględnieniem innych chorób spoza układu ruchu dzieci i dorosłych;
- 2) poznanie zasad badania funkcjonalnego, właściwa interpretacja testów funkcjonalnych, umiejętność postawienia diagnozy funkcjonalnej dzieci i dorosłych;
- 3) umiejętność rozpoznania możliwości istnienia chorób spoza układu ruchu u pacjentów skarżących się na dolegliwości bólowe układu ruchu;
- 4) umiejętność wyodrębnienia sytuacji wymagających ponownej lub pilnej konsultacji lekarskiej;
- 5) interpretacja wyników badań obrazowych i specjalistycznych dla potrzeb zaplanowania programu usprawniania m.in. EEG, EMG, USG, RTG, MR, TK, EKG.

1. Kurs specjalizacyjny: „Diagnostyka obrazowa dla potrzeb fizjoterapii – USG, radiologia (stawów, kręgosłupa, TK, MRI), EMG, EEG”

Cele kursu:

- 1) zapoznanie z możliwościami współcześnie stosowanych metod diagnostyki obrazowej, zasadami oceny i interpretacji opisów badań przygotowanych przez specjalistów (radiologów) oraz wskazanie korelacji pomiędzy wynikiem badania a konkretną patologią i badaniem funkcjonalnym przeprowadzonym przez fizjoterapeutę;
- 2) zapoznanie z najczęstszymi patologiami/jednostkami chorobowymi wykrywanymi poprzez badania obrazowe w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 3) umiejętność wykrywania patologii wymagających ponownej lub pilnej konsultacji lekarskiej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) rodzaje badań obrazowych, zasady doboru badań – algorytm od objawu do obrazu,
- 2) znajomość norm radiologicznych stanowiących wyjściowe parametry przy rozpoznawaniu patologii;
- 3) rozpoznawanie artefaktów oraz fałszywego obrazu normy i patologii;
- 4) analiza zdjęć i interpretacji opisów przygotowanych przez specjalistów (radiologów) RTG, MRI, TK, EEG, EMG, RUSI (Rehabilitative Ultrasound Imaging) w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 5) scyntygrafia i jej znaczenie w diagnostyce.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) RTG (zdjęcia RTG) - rozpoznawania struktur anatomicznych i ocena patologii w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 2) TK (tomografia komputerowa) - rozpoznawania struktur anatomicznych i ocena patologii w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 3) MRI (rezonans magnetyczny) - rozpoznawania struktur anatomicznych i ocena patologii w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 4) RUSI (Rehabilitative Ultrasound Imaging) - rozpoznawania struktur anatomicznych i ocena patologii w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;

- 5) analizy zdjęć i interpretacji opisów (RTG, MRI, TK, EEG, EMG, USG) przygotowanych przez specjalistów (radiologów) dla potrzeb fizjoterapii;
- 6) przeprowadzenia testów funkcjonalnych pod kontrolą USG dla potrzeb programowania fizjoterapii;
- 7) przeprowadzenie fizjoterapii pod kontrolą USG.

Czas trwania kursu:

40 godzin dydaktycznych (5 dni roboczych)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs specjalizacyjny: „Różnicowanie przyczyn dolegliwości bólowych z uwzględnieniem przyczyn spoza układu ruchu”

Cel kursu:

- 1) nauka różnicowania przyczyn dolegliwości bólowych z uwzględnieniem przyczyn spoza układu ruchu.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) różnica między diagnostyką, a skriningiem;
- 2) zasady zbierania wywiadu ogólnego, także w kierunku innych chorób spoza układu ruchu;
- 3) przyczyny bólu i dysfunkcje układu ruchu;
- 4) różnicowanie przyczyn dolegliwości bólowych z uwzględnieniem przyczyn spoza układu ruchu;
- 5) rodzaje bólu i wzorce bólów trzewnych, możliwe źródła bólu, różnicowanie go oraz mechanizmy rzutowania;
- 6) ból i dysfunkcje nerwowo-mięśniowe i mięśniowo-szkieletowe o podłożu układowym.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) analizy klinicznej, analizy różnicowej, przeprowadzenia testów diagnostycznych, analizy badań obrazowych w dysfunkcjach odcinka szyjnego kręgosłupa w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 2) analizy klinicznej, analizy różnicowej, przeprowadzenia testów diagnostycznych, analizy badań obrazowych w dysfunkcjach odcinka piersiowego kręgosłupa w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 3) analizy klinicznej, analizy różnicowej, przeprowadzenia testów diagnostycznych, analizy badań obrazowych w dysfunkcjach odcinka lędźwiowego kręgosłupa w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 4) analizy klinicznej, analizy różnicowej, przeprowadzenia testów diagnostycznych, analizy badań obrazowych w dysfunkcjach kończyny górnej w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii;
- 5) analizy klinicznej, analizy różnicowej, przeprowadzenia testów diagnostycznych, analizy badań obrazowych w dysfunkcjach kończyny dolnej w aspekcie przydatności do programowania fizjoterapii.

Czas trwania kursu:

40 godzin dydaktycznych (5 dni roboczych)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

1. Staż w oddziale intensywnej opieki medycznej

Cel stażu:

- 1) Przystwojenie wiedzy z zakresu fizjoterapii pacjenta leczonego na Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej oraz nabycie umiejętności praktycznych dotyczących tej dziedziny.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność odsysania wydzieliny z rurki tracheostomijnej;
- 2) umiejętność udzielania pierwszej pomocy u pacjenta leczonego na Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej;

- 3) praktyczne zastosowanie metod fizjoterapeutycznych zapobiegających zanikom i przykurczom mięśni oraz pozwalających utrzymać czynności układu ruchu na prawidłowym poziomie;
- 4) planowanie i nadzorowanie programu usprawniania leczniczego;
- 5) nauka wykonywania EKG oraz podstawy interpretacji zapisu;
- 6) nauka podstaw osłuchiwania klatki piersiowej.

Miejsce stażu:

Oddział intensywnej opieki medycznej

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych, objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

MODUŁ III

Środki, sposoby terapeutyczne, farmakoterapia i leczenie żywieniowe w postępowaniu usprawniającym

Cele modułu:

- 1) zapoznanie z nowoczesnymi metodami postępowania usprawniającego w obszarze ortopedii i traumatologii, profilaktyki urazów i fizjoterapii sportowej, neurologii, reumatologii, kardiologii, pulmonologii, pediatrii, psychiatrii, geriatrici, balneoterapii;
- 2) poznanie podstawowych zasad farmakoterapii, omówienie mechanizmu działania leków, omówienie leków stosowanych w fizjoterapii, farmakokinetyka, interakcje i działania niepożądane;
- 3) zapoznanie z nowoczesnymi metodami leczenia żywieniowego i dietetyki u osób chorych i aktywnych fizycznie.

1. Kurs specjalizacyjny: „Farmakoterapia dla potrzeb fizjoterapii”

Cele kursu:

- 1) zdobycie wiedzy na temat zagadnień farmakokinetyki i farmakodynamiki leków;
- 2) zdobycie wiedzy na temat postaci leków do stosowania zewnętrznego i wewnętrznego oraz sposobów wprowadzania leków do organizmu;
- 3) zdobycie wiedzy na temat najważniejszych grup leków mających obecnie zastosowanie w fizjoterapii (ze szczególnym uwzględnieniem leków przeciwbólowych, obniżających napięcie mięśni, przyspieszających gojenie ran, leków stosowanych do jonoforezy i fonoforezy, środków stosowanych do masażu, kąpeli leczniczych i inhalacji);
- 4) zdobycie wiedzy na temat mechanizmów ich działania na organizm człowieka, działań niepożądanych i toksycznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) wiadomości ogólne o lekach:
 - a) definicja leku, pochodzenie leku,
 - b) dawki, dawkowanie leków u dzieci i osób starszych,
 - c) działanie niepożądane i toksyczne leków,
 - d) czynniki modyfikujące działanie leków,
 - e) sposoby wprowadzania leków do organizmu,
 - f) przykładowe postaci leków;
- 2) niesterydowe leki przeciwzapalne (NLPZ):
 - a) mechanizm działania, wskazania i przeciwwskazania do stosowania,
 - b) przegląd wybranych grup NLPZ;
- 3) preparaty roślinne wykorzystywane w fizjoterapii:
 - a) w bólach stawowo-mięśniowych, w leczeniu niewydolności żyłnej,
 - b) zioła pojedyncze i mieszanki ziołowe;
- 4) środki pielęgnacyjne, przegląd wybranych preparatów:
 - a) preparaty pochodzenia naturalnego stosowane w leczeniu blizn i bliznowców,
 - b) emolienty -definicja, zastosowanie, działanie na skórę,
 - c) sporządzanie kremu i peelingu z surowców antyalergicznymi;
- 5) suplementacja w fizjoterapii;
- 6) metody wprowadzania leków w fizjoterapii;

- 7) interakcje leków w fizjoterapii;
- 8) metody leczenia bólu - rodzaje bólu i metody leczenia bólu.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) uzyskanie wiedzy na temat grup leków stosowanych w zabiegach fizykoterapeutycznych w oparciu o wiedzę dotyczącą ich działania oraz interakcji leków;
- 2) nabycie szerszych umiejętności wykorzystania leków w zabiegach fizykoterapeutycznych w różnych jednostkach chorobowych.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs specjalizacyjny: „Stymulacja śródmięśniowa (dry needling)”

Cel kursu:

- 1) nauka badania manualnego i określenie wzorca zaburzenia mięśniowo-powięziowego, w tym wzorca przeciążeniowego, kompensacyjnego i neurogennego;
- 2) nauka planowania i wykonania stymulacji śródmięśniowej (dry needling).

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) patoneurofizjologia punktów spustowych;
- 2) mechanizmy bólu lokalnego i rzutowanego z układu mięśniowo-powięziowego;
- 3) mechanizmy powstawania i utrzymywania się zespołów bólu mięśniowo-powięziowego;
- 4) współwystępowanie dysfunkcji somatycznych, trzewnych i autonomicznych;
- 5) zaburzenia czynności narządu ruchu wyrażone patologiczną aktywnością tkankową;
- 6) zaburzenia czynności narządów wewnętrznych wyrażone patologiczną czynnościowo aktywnością tkankową;

- 7) zaawansowane elementy badania i wnioskowania klinicznego punktów spustowych;
- 8) podstawy oddziaływania, metodyka zabiegów oraz bezpieczeństwo zabiegów;
- 9) techniki palpacji, badania i stymulacji śródmięśniowej (dry needling).

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) przeprowadzenia wywiadu i badania klinicznego w kontekście mięśniowo-powięziowych zespołów bólowych;
- 2) różnicowania dysfunkcji i patologii somatycznych, trzewnych i autonomicznych w kontekście mięśniowo-powięziowych zespołów bólowych;
- 3) rozpoznawania wzorca rzutowanego bólu mięśniowo-powięziowego;
- 4) przeprowadzenia badania manualnego i określenie wzorca zaburzenia mięśniowo-powięziowego, w tym wzorca przeciążeniowego, kompensacyjnego i neurogenego;
- 5) planowania i wykonania stymulacji śródmięśniowej (dry needling).

Czas trwania kursu:

40 godzin dydaktycznych (5 dni roboczych)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

3. Kurs specjalizacyjny: „Zalecenia żywieniowe i dietetyka u osób chorych i aktywnych fizycznie”

Cele kursu:

- 1) przedstawienie metod oceny stanu odżywienia;
- 2) przedstawienie konsekwencji niedożywienia oraz otyłości;
- 3) przedstawienie podstawowych wiadomości o roli składników odżywczych w żywieniu człowieka;
- 4) przedstawienie podstawowych wiadomości o normach żywienia i wyżywienia;
- 5) przedstawienie podstawowych wiadomości o bilansie energetycznym ustroju oraz stosowanych dietach w żywieniu zdrowego i chorego człowieka;
- 6) wykształcenie umiejętności rozróżniania składników odżywczych oraz określenia ich roli w organizmie człowieka.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) regulacja pobierania pokarmu;
- 2) rola i źródła białka, tłuszczów, węglowodanów;
- 3) rola błonnika w organizmie i jego źródła;
- 4) rola wody w organizmie, bilans wodny;
- 5) podstawowa przemiana materii;
- 6) całkowita przemiana materii;
- 7) charakterystyka niedożywienia i otyłości oraz ich następstwa;
- 8) rodzaje diet, nomenklatura diet leczniczych;
- 9) dieta wegańska/wegetariańska - wpływ na zdrowie;
- 10) mity w zasadach żywienia;
- 11) postępowanie dietetyczne w zaparciach;
- 12) wpływ diety na skórę;
- 13) wpływ diety na prawidłową pracę mózgu.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) praktyczna ocena stanu odżywienia (BMI, fałd skórny, i inne);
- 2) dobór odpowiedniej diety, zgodnie z zasadami prawidłowego żywienia.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

MODUŁ IV

Moduł specjalistyczny w obszarze reumatologii, ortopedii i traumatologii, profilaktyki urazów i fizjoterapii sportowej

Cele modułu:

- 1) teoretyczna i praktyczna znajomość procedur diagnostycznych, które fizjoterapeuta może wykonać w ramach zindywidualizowanego programu usprawniania chorych ortopedycznych i reumatologicznych;
- 2) przygotowanie fizjoterapeuty do programowania, nadzorowania i samodzielnego wykonywania programu kompleksowego usprawniania pacjenta z chorobami układu ruchu;
- 3) przygotowanie fizjoterapeuty do programowania, nadzorowania i samodzielnego wykonywania programu kompleksowego usprawniania pacjenta po urazach sportowych;
- 4) zapoznanie z nowoczesnymi metodami usprawniania pacjenta z przewlekłymi schorzeniami układu ruchu i po urazach sportowych;
- 5) zapoznanie z nowoczesnymi metodami usprawniania pacjenta po zabiegach operacyjnych - rehabilitacja przed i pooperacyjna;
- 6) zapoznanie z programem profilaktyki i leczenia urazów narządu ruchu;
- 7) zapoznanie ze stosowaniem odpowiedniej farmakoterapii dla potrzeb fizjoterapii w ortopedii i reumatologii;
- 8) zapoznanie z odpowiednim leczeniem żywieniowym i dietą u pacjentów ortopedycznych i reumatologicznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Anatomia palpacyjna z elementami terapii manualnej i lokalizacją TrPs”

Cel kursu:

- 1) nauka badania palpacyjnego struktur anatomicznych: przepona, kręgosłup, kończyna dolna, kończyna górna;
- 2) nauka badania tętna na tętnicach kończyn dolnych
- 3) nauka badania wrażliwości struktur nerwowych
- 4) nauka odnajdywania i oceny węzłów chłonnych;
- 5) nauka wykonywania wybranych technik manualnych na przeponie, kręgosłupie

oraz stawach kończyny dolnej i górnej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) anatomia palpacyjna. Kostne punkty odniesienia, struktury mięśniowe i naczyniowo-nerwowe;
- 2) wybrane, najskuteczniejsze techniki rozluźniania struktur mięśniowo-powięziowych oparte na technikach masażu głębokiego, technikach energizacji mięśni, technikach rozluźniania mięśniowo-powięziowego i innych technikach terapii manualnej mających pochodzenie w osteopatii.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) badania palpacyjnego struktur anatomicznych: przepona, kręgosłup, kończyna dolna, kończyna górna;
- 2) badania tętna na tętnicach kończyn dolnych i kończyn górnych
- 3) badania wrażliwości struktur nerwowych
- 4) odnajdywania i oceny węzłów chłonnych;
- 5) wykonywania wybranych technik manualnych na: przeponie, kręgosłupie, kończynach dolnych, kończynach górnych.

Czas trwania kursu:

40 godzin dydaktycznych (5 dni roboczych)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs specjalizacyjny: „Zaopatrzenie w wyroby medyczne, protezowanie i aparatowanie kończyn górnych, dolnych i tułowia”

Cel kursu:

- 1) umiejętność dobrania odpowiedniego zaopatrzenia ortopedycznego w sposób adekwatny do dysfunkcji narządu ruchu oraz współpracy z ortopedą i technikiem w tym zakresie.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) urazy i amputacje w kończynie górnej i dolnej;
- 2) zwichnięcia: urazowe, nawykowe;
- 3) urazy kręgosłupa;
- 4) problemy kliniczne i psychologiczne po amputacjach kończyn;
- 5) przygotowanie kikuta do protezowania;
- 6) protezy kończyn górnych (ręki, przedramienia, ramienia, zawieszenia protez kończyn górnych);
- 7) protezy kończyn dolnych (tymczasowe, w obrębie stopy, goleni, uda, wyłuszczenia w stawie biodrowym);
- 8) ortezy kończyn górnych i dolnych;
- 9) ortezy tułowia;
- 10) pomoce pionizacyjne (w tym pionizator) i lokomocyjne (balkoniki, kule, laski, wózki inwalidzkie i inne);
- 11) obuwie ortopedyczne;
- 12) pomoce pielęgnacyjne życia codziennego;
- 13) pomoce techniczne i środki pomocnicze.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) doboru odpowiedniego zaopatrzenia w wyroby medyczne adekwatnie do dysfunkcji;
- 2) pracy w zespole interdyscyplinarnym - dopasowanie i ocena wykonanego i dobranego zaopatrzenia ortopedycznego.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

3. Kurs specjalizacyjny: „Terapia przeciwobrzękowa”

Cele kursu:

- 1) nauka badania pacjenta z obrzękami;
- 2) nauka badania tętna na tętnicach kończyn dolnych oraz odnajdywania i oceny węzłów chłonnych;
- 3) nauka prawidłowego wykonania technik i chwytów stosowanych w drenażu limfatycznym;
- 4) nauka podejmowania trafnych decyzji, co do wyboru poszczególnych technik leczniczych w wybranych jednostkach chorobowych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) mechanizm działania manualnego drenażu limfatycznego;
- 2) diagnostyka obrzęku limfatycznego;
- 3) obrzęk limfatyczny i jego patofizjologia;
- 4) pierwotny obrzęk limfatyczny;
- 5) wtórny obrzęk limfatyczny;
- 6) złośliwe obrzęki limfatyczne;
- 7) ryzyko przerzutów przez drenaż limfatyczny;
- 8) profilaktyka obrzęku limfatycznego;
- 9) psychologiczne aspekty terapii pacjentów z obrzękiem limfatycznym w przebiegu choroby nowotworowej;
- 10) konsekwencje obrzęku limfatycznego i radioterapii;
- 11) wskazania i przeciwwskazania do drenażu limfatycznego;
- 12) wskazania i przeciwwskazania do kompresoterapii;
- 13) obrzęk żylny;
- 14) wskazania do drenażu limfatycznego przy obrzękach żylnych i żylnolimfatycznych;
- 15) terapia kompresyjna przy obrzękach żylnych;
- 16) obrzęk tłuszczowy -patofizjologia, diagnostyka i terapia;
- 17) obrzęk limfatyczny w zaawansowanej chorobie nowotworowej;
- 18) obrzęk mieszany po amputacjach kończyn dolnych i górnych.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) diagnostyka obrzęku limfatycznego;
- 2) podstawowe techniki manualnego drenażu limfatycznego;
- 3) manualny drenaż poszczególnych segmentów: szyja, twarz, kończyna górna, grzbiet, obręcz biodrowa, klatka piersiowa, kończyna dolna;
- 4) techniki specjalne manualnego drenażu limfatycznego;
- 5) terapia ruchowa w połączeniu z manualnym drenażem limfatycznym;
- 6) drenaż limfatyczny i terapia kompresyjna u pacjentów z wtórnym obrzękiem limfatycznym kończyn górnych;
- 7) drenaż limfatyczny i terapia kompresyjna u pacjentów z pierwotnym obrzękiem limfatycznym kończyn dolnych;
- 8) drenaż limfatyczny i terapia kompresyjna u pacjentów z obrzękiem żylnym;
- 9) drenaż limfatyczny i terapia kompresyjna u pacjentów z obrzękiem tłuszczowym;
- 10) drenaż limfatyczny, terapia ruchowa oraz terapia oddechowa;
- 11) postępowanie terapeutyczne przy owrzodzeniach podudzi;
- 12) postępowanie terapeutyczne przy obrzęku limfatycznym w zaawansowanej chorobie nowotworowej;
- 13) postępowanie terapeutyczne przy obrzękach mieszanych po amputacjach kończyn –opracowanie kikutów.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

4. Kurs specjalizacyjny: „Praktyczny kurs pierwszej pomocy”

Cel kursu:

- 1) omówienie zagadnień z zakresu sposobu udzielania pierwszej pomocy.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) bezpieczeństwo podczas udzielania pierwszej pomocy;
- 2) ocena stanu poszkodowanego;

- 3) wywiad z poszkodowanym;
- 4) ewakuacja poszkodowanego z miejsca zdarzenia;
- 5) wzywanie pomocy.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) bezpieczeństwo podczas udzielania pierwszej pomocy;
- 2) ocena stanu poszkodowanego, wywiad z poszkodowanym;
- 3) ewakuacja, wzywanie pomocy;
- 4) pozycja bezpieczna, przewracanie z brzucha na plecy;
- 5) postępowania z ranami, opatrywanie ran;
- 6) postępowanie w porażeniu prądem;
- 7) postępowanie w omdleniu;
- 8) postępowanie z poszkodowanym z bólem w klatce piersiowej;
- 9) postępowanie z podejrzeniem udaru mózgu;
- 10) postępowanie w napadzie drgawek;
- 11) postępowanie z poszkodowanym z dusznością;
- 12) postępowanie w cukrzycy;
- 13) postępowanie w zatruciu;
- 14) postępowanie we wstrząsie krwotocznym i alergicznym;
- 15) postępowanie w zadławieniu;
- 16) resuscytacja krążeniowo–oddechowa oraz resuscytacja krążeniowo–oddechowa z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

1. Staż w oddziale ortopedyczno-urazowym

Cel stażu:

- 1) poznanie metod diagnostycznych oraz zasad diagnostyki funkcjonalnej w rehabilitacji ortopedyczno-urazowej;

- 2) planowanie obciążeń z uwzględnieniem chorób współistniejących oraz poznanie zasad współczesnej rehabilitacji ortopedyczno-urazowej.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność badania funkcjonalnego, właściwa interpretacja testów funkcjonalnych, umiejętność postawienia diagnozy funkcjonalnej dzieci i dorosłych ze schorzeniami układu ruchu;
- 2) planowanie i nadzorowanie programu usprawniania leczniczego;
- 3) praktyczne zastosowanie wybranych metod fizjoterapeutycznych (np. PNF, terapia manualna, metoda dynamicznego plastrowania) u pacjenta z przewlekłymi schorzeniami układu ruchu i po urazach sportowych;
- 4) praktyczne zastosowanie wybranych metod fizjoterapeutycznych (np. PNF, terapia manualna, metoda dynamicznego plastrowania) u pacjenta po zabiegach operacyjnych - rehabilitacja przed i pooperacyjna;
- 5) wykonanie symulacji śródmięśniowej (dry needling).

Miejsce odbywania stażu:

Oddział ortopedyczno-urazowy

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

2. Staż w oddziale reumatologicznym

Cele stażu:

- 1) poznanie metod diagnostycznych oraz zasad diagnostyki funkcjonalnej w rehabilitacji reumatologicznej;
- 2) poznanie metod planowania i nadzorowania programu usprawniania leczniczego osób z chorobami reumatologicznymi.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) wykonanie diagnostyki funkcjonalnej i oceny sprawności u osób z chorobami reumatologicznymi;
- 2) planowanie i nadzorowanie programu usprawniania leczniczego.

Miejsce odbywania stażu:

Oddział reumatologiczny

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

MODUŁ V

Moduł specjalistyczny w obszarze neurologii

Cele modułu:

- 1) przygotowanie fizjoterapeuty do programowania, nadzorowania i samodzielnego wykonywania programu kompleksowego usprawniania pacjenta z zaburzeniami neurologicznymi;
- 2) zapoznanie z nowoczesnymi metodami usprawniania dzieci i dorosłych;
- 3) zapoznanie z Deklaracją Helsingborską i z narodowym programem profilaktyki i leczenia udarów mózgu;
- 4) zapoznanie z charakterystycznymi jednostkami chorobowymi układu nerwowego (centralnego/obwodowego) u dzieci i dorosłych;
- 5) zapoznanie z zaburzeniami układu moczowo-płciowego w wyniku uszkodzenia układu nerwowego;
- 6) zapoznanie z zastosowaniem odpowiedniej farmakoterapii dla potrzeb fizjoterapii w neurologii;
- 7) zapoznanie z odpowiednim leczeniem żywieniowym i dietą u pacjentów neurologicznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Metody neurofizjologiczne np. PNF, Bobath, neuromobilizacje”

Cele kursu:

- 1) rozwijanie umiejętności w zakresie oceny i analizy problemów chorych neurologicznych;
- 2) rozwijanie umiejętności skutecznego stosowania technik fizjoterapeutycznych w rehabilitacji pacjentów neurologicznych;
- 3) tworzenie racjonalnego i zintegrowanego programu terapeutycznego dla pacjenta, zgodnego z zasadami ICF, w oparciu o wywiad, badanie kliniczne, wyniki testów, oczekiwań zainteresowanego lub jego opiekunów.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) metody diagnostyczne stosowane w rehabilitacji neurologicznej z wykorzystaniem sprzętu medycznego EEG, EMG, ustalenie procesu patologicznego;
- 2) dobór i modyfikacja technik w zależności od objawów w badaniu klinicznym pacjenta neurologicznego;
- 3) metody specjalne w rehabilitacji neurologicznej (m.in. Bobath dla dorosłych, PNF, metoda wymuszania ruchu (CIT), neuromobilizacje);
- 4) problematyka neurorehabilitacji po urazach oraz w wybranych jednostkach chorobowych np: stwardnienie rozsiane, choroba Parkinsona, choroby rdzenia kręgowego, choroby i uszkodzenia nerwów obwodowych;
- 5) analiza piśmiennictwa naukowego dotyczącego skuteczności terapii w omawianych jednostkach chorobowych.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć:

- 1) umiejętność interpretacji opisu badania EEG dla potrzeb planowania fizjoterapii;
- 2) umiejętność interpretacji opisu badania EMG przygotowanego przez specjalistów (radiologów);
- 3) badanie pacjenta, procedury testujące i terapia pacjenta oparta o filozofię i terminologię ICF;
- 4) praktyczne zastosowanie wybranych metod fizjoterapeutycznych (np. PNF, Bobath dla dorosłych, metoda wymuszania ruchu (CIT), neuromobilizacje).

Czas trwania kursu:

40 godzin dydaktycznych (5 dni roboczych)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

1. Staż w oddziale neurologicznym

Cele stażu:

- 1) poznanie metod diagnostycznych oraz zasad diagnostyki funkcjonalnej w rehabilitacji neurologicznej;
- 2) planowanie obciążeń z uwzględnieniem chorób współistniejących oraz poznanie zasad współczesnej rehabilitacji neurologicznej.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność badania funkcjonalnego, właściwa interpretacja testów funkcjonalnych, umiejętność postawienia diagnozy funkcjonalnej dzieci i dorosłych ze schorzeniami układu nerwowego;
- 2) planowanie i nadzorowanie programu usprawniania leczniczego;
- 3) praktyczne zastosowanie wybranych metod fizjoterapeutycznych (np. PNF, Bobath) u pacjenta ze schorzeniami układu nerwowego;
- 4) praktyczne zastosowanie wybranych metod fizjoterapeutycznych (np. PNF, Bobath) u pacjenta po zabiegach operacyjnych - rehabilitacja przed i pooperacyjna;
- 5) interpretacja badań EEG, EMG.

Miejsce stażu:

Oddział neurologiczny

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu,

na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

2. Staż w oddziale neurochirurgicznym

Cel stażu:

- 1) poznanie metod diagnostycznych oraz zasad diagnostyki funkcjonalnej w rehabilitacji po zabiegach neurochirurgicznych;
- 2) planowanie fizjoterapii z uwzględnieniem chorób współistniejących oraz poznanie zasad współczesnej rehabilitacji neurochirurgicznej.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność badania funkcjonalnego, właściwa interpretacja testów funkcjonalnych, umiejętność postawienia diagnozy funkcjonalnej dzieci i dorosłych po zabiegach neurochirurgicznych;
- 2) planowanie i nadzorowanie programu usprawniania leczniczego;
- 3) praktyczne zastosowanie wybranych metod fizjoterapeutycznych (np. PNF, spiralnej stabilizacji mięśniowej, neuromobilizacji) u pacjenta po zabiegach neurochirurgicznych - rehabilitacja przed i pooperacyjna;
- 4) udział w przeprowadzeniu badania EEG;
- 5) udział w przeprowadzeniu badania EMG.

Miejsce stażu:

Oddział neurochirurgiczny

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej, w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych, objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

MODUŁ VI

Moduł specjalistyczny w obszarze kardiologii i pulmonologii

Cele modułu:

- 1) przygotowanie fizjoterapeuty do programowania, nadzorowania i samodzielnego wykonywania programu kompleksowego usprawniania pacjenta z chorobami układu krążenia i oddechowego;
- 2) teoretyczna i praktyczna znajomość badania podmiotowego i przedmiotowego w rehabilitacji kardiologicznej i pulmonologicznej z uwzględnieniem objawów wymagających przerwania rehabilitacji i pilnej interwencji lekarskiej;
- 3) teoretyczna i praktyczna znajomość procedur diagnostycznych, które fizjoterapeuta może wykonać w ramach zindywidualizowanego programu usprawniania chorych kardiologicznych i pulmonologicznych;
- 4) znajomość najnowszych metod terapeutycznych w rehabilitacji kardiologicznej i pulmonologicznej.

1. Kurs specjalizacyjny: „Diagnostyka funkcjonalna w chorobach układu krążenia i oddechowego”

Cele kursu:

- 1) zapoznanie z badaniem podmiotowym i przedmiotowym w chorobach układu krążenia i układu oddechowego;
- 2) zapoznanie z objawami wymagającymi ponownej lub pilnej konsultacji lekarskiej;
- 3) poznanie metod diagnostycznych stosowanych w rehabilitacji kardiologicznej i pulmonologicznej;
- 4) poznanie zasad wykonywania badań diagnostycznych przydatnych w postępowaniu fizjoterapeutycznym.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) metody diagnostyczne stosowane w rehabilitacji kardiologicznej i pulmonologicznej – badanie tętna, pomiar ciśnienia tętniczego, EKG, ECHO serca, RTG klatki piersiowej;
- 2) badania czynności wentylacyjnej płuc – spirometria, testy odwracalności obturacji oskrzeli, testy na nadreaktywność oskrzeli;

- 3) znaczenie badania spirometrycznego w chorobach układu oddechowego;
- 4) sytuacje wymagające ponownej lub pilnej konsultacji lekarskiej;
- 5) test wysiłkowy – zasada prawidłowego wykonania, przygotowanie pacjenta, interpretacja wyniku, wskazania i przeciwwskazania;
- 6) układ krążenia, a wysiłek fizyczny w warunkach fizjologii i u osób z chorobami układu krążenia;
- 7) układ oddechowy, a wysiłek fizyczny w warunkach fizjologii i u osób z chorobami układu oddechowego;
- 8) przydatność w postępowaniu fizjoterapeutycznym badań diagnostycznych m.in. badań czynności wentylacyjnej płuc i testów wydolnościowych –kwalifikacja do rehabilitacji;
- 9) inne metody diagnostyczne i usprawniające w chorobach układu krążenia i oddechowego – diagnostyka i terapia w wirtualnej rzeczywistości, diagnostyka i terapia metodą biofeedbacku.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) umiejętność rozpoznawania przyczyn dolegliwości bólowych w obrębie górnej części tułowia i klatki piersiowej;
- 2) przeprowadzenie badania czynności wentylacyjnej płuc –spirometria, próba rozkurczowa;
- 3) przeprowadzenie testów wydolnościowych w kardiologii i pulmonologii, wg różnych rodzajów testów – na ergometrze rowerowym, bieżni, testów marszowych, ergospirometrii oraz ich interpretacja;
- 4) analiza EKG – na co fizjoterapeuta powinien zwrócić uwagę;
- 5) analiza RTG – na co fizjoterapeuta powinien zwrócić uwagę;
- 6) analiza ECHO serca - na co fizjoterapeuta powinien zwrócić uwagę;
- 7) kwalifikacja i planowanie rehabilitacji pulmonologicznej i kardiologicznej.

Czas trwania kursu:

40 godzin dydaktycznych (5 dni roboczych)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

1. Staż w oddziale rehabilitacji kardiologicznej

Cele stażu:

- 1) poznanie metod diagnostycznych oraz zasad diagnostyki funkcjonalnej w rehabilitacji kardiologicznej;
- 2) planowanie obciążeń z uwzględnieniem chorób współistniejących oraz poznanie zasad współczesnej rehabilitacji kardiologicznej.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) przeprowadzanie testów wydolnościowych i ich interpretacja;
- 2) wykonywanie badań EKG;
- 3) planowanie, nadzorowanie i realizowanie programu usprawniania leczniczego.

Miejsce stażu:

Oddział rehabilitacji kardiologicznej

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

2. Staż w oddziale rehabilitacji pulmonologicznej

Cele stażu:

- 1) poznanie metod diagnostycznych oraz zasad diagnostyki funkcjonalnej w rehabilitacji pulmonologicznej;
- 2) planowanie obciążeń z uwzględnieniem chorób współistniejących oraz poznanie zasad współczesnej rehabilitacji pulmonologicznej.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) przeprowadzenie testów wydolnościowych i ich interpretacja;
- 2) przeprowadzenie badania spirometrycznego i jego interpretacja;

- 3) osłuchiwanie klatki piersiowej;
- 4) planowanie, nadzorowanie i realizowanie programu usprawniania leczniczego.

Miejsce stażu:

Oddział rehabilitacji pulmonologicznej

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

MODUŁ VII

Moduł specjalistyczny w obszarze pediatrii

Cele modułu:

- 1) przygotowanie fizjoterapeuty do programowania, nadzorowania i samodzielnego wykonywania programu kompleksowego usprawniania dzieci;
- 2) omówienie nowoczesnych metod diagnostycznych dzieci i młodzieży;
- 3) omówienie nowoczesnych metod usprawniania dzieci;
- 4) zapoznanie z czynnikami ryzyka i elementami wczesnej interwencji.

1. Kurs specjalizacyjny: „Fizjoterapia u dzieci ryzyka”

Cele kursu:

- 1) rozszerzenie wiedzy na temat fizjoterapii dzieci ryzyka;
- 2) przygotowanie uczestnika do przeprowadzenia diagnozy neurorozwojowej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) prawidłowy rozwój dziecka i zaburzenia rozwoju;
- 2) testy i ocena rozwoju;
- 3) wady wrodzone narządu ruchu (ubytki i deformacje wrodzone, dysplazja stawów biodrowych, stopa końsko-szpotawa);

- 4) uszkodzenia Ośrodkowego Układu Nerwowego;
- 5) kręcz szyi;
- 6) przepukliny oponowo-rdzeniowe;
- 7) dystrofie mięśniowe;
- 8) skoliozy (wrodzone, idiopatyczne, wtórne);
- 9) wady postawy – zasady i metody postępowania korekcyjnego;
- 10) leczenie ograniczeń ruchomości stopy u dzieci;
- 11) podstawowe metody neurorehabilitacji dzieci (Bobath, Vojty, SI).

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność oceny rozwoju psychoruchowego dziecka wg. odpowiednich skal;
- 2) umiejętność doboru i dopasowania odpowiedniego zaopatrzenia ortopedycznego;
- 3) umiejętność zinterpretowania zdjęcia RTG dla potrzeb fizjoterapii;
- 4) umiejętność przeprowadzenia kompleksowego usprawniania dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym, wadami postawy i bocznym skrzywieniem kręgosłupa z wykorzystaniem metod specjalnych (np. NDT Bobath, Vojty, SI);
- 5) umiejętność zaproponowania, przygotowania i wdrożenia programu profilaktyki ćwiczeń usprawniających;
- 6) umiejętność pracy w zespole interdyscyplinarnym na rzecz trudnych problemów pacjenta.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs specjalizacyjny: „Metody diagnostyczne w zaburzeniach statycznych ciała u dzieci i młodzieży”

Cel kursu:

- 1) Zapoznanie z nowoczesnymi metodami oceny postawy ciała u dzieci i młodzieży.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) edukacja i reedukacja posturalna;
- 2) kształtowanie się postawy ciała w ontogenezie. Symetria i asymetria człowieka. Anatomia człowieka;
- 3) biomechaniczna analiza postawy ciała;
- 4) podstawowa charakterystyka wad postawy ciała: etiologia, skutki, profilaktyka wad postawy ciała: w płaszczyźnie strzałkowej, wad klatki piersiowej; wad kończyn dolnych i stóp; boczne skrzywienia kręgosłupa;
- 5) obiektywne i subiektywne metody oceny postawy ciała i stabilności;
- 6) metody oceny wysklepienia i wydolności stóp;
- 7) komputerowe badania postawy ciała;
- 8) stabilografia dynamiczna;
- 9) stabilografia statyczna.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność przeprowadzenia badania postawy ciała u dzieci i młodzieży metodami obiektywnymi i subiektywnymi;
- 2) umiejętność oceny zdolności układu mięśniowo-szkieletowego do utrzymywania stabilnej pozycji ciała;
- 3) umiejętność oceny i diagnostyki mechanizmu utrzymywania równowagi oraz innych działań ruchowych.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

1. Staż w oddziale/ośrodku rehabilitacji dzieci z chorobami wieku rozwojowego

Cel stażu:

- 1) przyswojenie wiedzy z zakresu fizjoterapii w zakresie rehabilitacji dzieci z chorobami wieku rozwojowego oraz nabycie umiejętności praktycznych dotyczących tej dziedziny.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność oceny postawy ciała i stabilności;
- 2) umiejętność postawienia diagnozy funkcjonalnej dzieci z wadami postawy ciała,
- 3) zlecenie, nadzorowanie i wykonywanie zabiegów fizjoterapeutycznych w zakresie fizjoterapii dzieci z chorobami wieku rozwojowego;
- 4) zarządzanie i koordynowanie działań w oddziale/ośrodku dla dzieci z chorobami wieku rozwojowego;
- 5) dobór i zastosowanie leków w procedurach fizjoterapeutycznych;
- 6) umiejętność wyodrębnienia sytuacji wymagających ponownej lub pilnej konsultacji lekarskiej.

Miejsce stażu:

Oddział/ośrodek rehabilitacji dla dzieci z chorobami wieku rozwojowego

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

2. Staż w oddziale/ośrodku specjalistycznym dla dzieci z chorobami neurologicznymi

Cel stażu:

- 1) przyswojenie wiedzy z zakresu fizjoterapii w zakresie rehabilitacji dzieci z chorobami układu nerwowego oraz nabycie umiejętności praktycznych dotyczących tej dziedziny.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność badania oceniającego rozwój dziecka;

- 2) umiejętność postawienia diagnozy funkcjonalnej dzieci z porażeniem mózgowym i innymi chorobami układu nerwowego w oddziale/ośrodku specjalistycznym;
- 3) zlecenie, nadzorowanie i wykonywanie zabiegów fizjoterapeutycznych w zakresie fizjoterapii dzieci z porażeniem mózgowym i innymi chorobami układu nerwowego;
- 4) zarządzanie i koordynowanie działań w oddziale/ośrodku dla dzieci z porażeniem mózgowym i innymi chorobami układu nerwowego;
- 5) dobór i zastosowanie leków w procedurach fizjoterapeutycznych;
- 6) umiejętność wyodrębnienia sytuacji wymagających ponownej lub pilnej konsultacji lekarskiej.

Miejsce stażu:

Oddział/ośrodek specjalistyczny dla dzieci z chorobami układu nerwowego.

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

MODUŁ VIII

Fizjoterapia w obszarze psychiatrii i geriatrici

Cele modułu:

- 1) zapoznanie z obowiązującymi metodami kompleksowego postępowania usprawniającego w psychiatrii i geriatrici;
- 2) pogłębienie wiedzy o możliwościach terapii fizykalnej w psychiatrii i geriatrici;
- 3) postępowanie fizjoterapeutyczne w geriatrici: zaburzenia równowagi, upadki. Zespół poupadkowy, sarkopenia, zespół kruchości, unieruchomienie, zaburzenia kognitywne;
- 4) omówienie możliwości i zakresu oddziaływań rehabilitacyjnych w poszczególnych jednostkach chorobowych w psychiatrii;

- 5) zapoznanie ze specyfiką pracy z pacjentem psychiatrycznym i geriatrycznym. Omówienie nawiązywania kontaktu i tworzenia relacji terapeutycznej.

1. Kurs specjalizacyjny: „Diagnostyka i fizjoterapia w zaburzeniach układu moczowo – płciowego i wydalniczego”

Cel kursu:

- 1) zapoznanie z możliwościami wykorzystania różnych technik fizjoterapeutycznych przywracających lub poprawiających funkcje układu moczowo-płciowego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) schorzenia wpływające bezpośrednio na funkcję pęcherza;
- 2) schorzenia i sytuacje, które mogą przyczyniać się do nietrzymania moczu poprzez zwiększenie ciśnienia wewnątrzbrzusznego;
- 3) patofizjologia i czynniki ryzyka w nietrzymaniu moczu i stolca;
- 4) wysiłkowe nietrzymanie moczu, nietrzymanie moczu z nagłym parciem;
- 5) postępowanie w nietrzymaniu moczu u kobiet i mężczyzn;
- 6) interwencje behawioralne w leczeniu nietrzymania moczu (trening pęcherza, styl życia, regulacja masy ciała, racjonalne spożycie płynów, ograniczenie spożycia kofeiny);
- 7) interwencje chirurgiczne w wysiłkowym nietrzymaniu moczu;
- 8) badanie w zaburzeniach układu moczowo-płciowego (wywiad, badanie fizykalne, narzędzia oceny, składowe podstawowego badania fizjoterapeutycznego pacjentów z nietrzymaniem moczu, specyficzne badanie dla kobiet, specyficzne badanie dla mężczyzn);
- 9) kwantyfikacja funkcji mięśni dna miednicy - skala Brink i zmodyfikowana skala Oxford.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) przeprowadzenia podstawowego badania i oceny zaburzeń układu moczowo-płciowego oraz wydalniczego (wywiad, badanie fizykalne);
- 2) przeprowadzenia podstawowych interwencji terapeutycznych (ćwiczenia mięśni dna miednicy, biofeedback, elektrostymulacja, ciężarki dopochwowe, plastrowanie dynamiczne).

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs specjalizacyjny: „Diagnostyka i fizjoterapia w geriatricy i medycynie paliatywnej”

Cele kursu:

- 1) uzyskanie przez fizjoterapeutę wiedzy w zakresie: podstawowych pojęć z zakresu geriatricy i opieki paliatywnej, fizjologii i patologii starzenia się, najczęstszych chorób występujących w wieku podeszłym i u osób objętych opieką paliatywną, zasad leczenia, pielęgnacji i usprawniania w geriatricy i opiece paliatywnej;
- 2) nabycie praktycznych umiejętności w zakresie prowadzenia procesu postępowania fizjoterapeutycznego u osób w podeszłym wieku i objętych opieką paliatywną;
- 3) nabycie umiejętności pracy w zespole wielodyscyplinarnym (lekarz, pielęgniarka, fizjoterapeuta i inni profesjonaliści zdrowia) pracującego z pacjentami w podeszłym wieku i objętych opieką paliatywną.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) geriatricy – problematyka ogólna (wiek biologiczny a wiek metrykalny, teorie starzenia, relacje osoby w wieku geriatricy z społeczeństwem, genetyka okresu starzenia, sytuacja zdrowotna w okresie geriatricy);
- 2) naturalny przebieg zmian zachodzących z wiekiem w wybranych układach i narządach (układ krążenia, układ oddechowy, układ moczowy, układ nerwowy, układ ruchu);
- 3) wybrane problemy patologiczne okresu starzenia (choroba niedokrwienności serca, przewlekła niewydolność krążenia, nadciśnienie tętnicze, układ oddechowy, układ moczowy);

- 4) wybrane problemy patologiczne okresu starzenia – „wielkie problemy geriatryczne” (zmiany w układzie nerwowym, choroba Alzheimera, choroba Parkinsona);
- 5) odrębności zaburzeń psychicznych okresu starczego (depresja, zespoły lękowe, choroby psychosomatyczne, majaczenie);
- 6) zespoły otępienne i zaburzenia zachowania – rodzaje, przyczyny, diagnostyka, różnicowanie, leczenie;
- 7) samobójstwa w wieku podeszłym (przyczyny, przeciwdziałanie);
- 8) toksykologia okresu geriatrycznego (zmiany metabolizmu leków zachodzące z wiekiem, geneza najczęstszych zatruc w wieku podeszłym);
- 9) problemy fizjoterapeutyczne w okresie geriatrycznym (problemy z układem ruchu w wieku podeszłym, hipokinezja – przyczyny i skutki, otyłość pacjenta – problem fizjoterapeuty, zmiany zwyrodnieniowo-zniekształceniowe, osteoporoza);
- 10) praca fizjoterapeuty z osobą w wieku geriatrycznym (podstawowe techniki, wykonywane w pracy z osobą w wieku podeszłym, terapia zajęciowa);
- 11) aktywność ruchowa w wieku podeszłym, programy aktywności ruchowej, aktywność ruchowa jako przeciwdziałanie problemom zdrowotnym wieku starczego.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność oceny stanu ogólnego pacjenta geriatrycznego w trakcie fizjoterapii;
- 2) umiejętność określania celów i zasad stosowania prewencji pierwotnej i wtórnej w chorobach w wieku geriatrycznym;
- 3) umiejętność stosowania wysiłku fizycznego u osób w wieku geriatrycznym,
- 4) umiejętność rozpoznawania zaburzeń psychicznych u chorych w wieku starczym.

Czas trwania kursu:

24 godziny dydaktyczne (3 dni robocze)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

3. Kurs specjalizacyjny: „Diagnostyka i rehabilitacja pacjenta psychiatrycznego”

Cele kursu:

- 1) przedstawienie podstawowych objawów i zaburzeń psychicznych. Zapoznanie z klasyfikacją chorób psychicznych: DSM, ICD-10;
- 2) omówienie zmian w układzie ruchu w chorobach psychicznych. Uboczne skutki stosowania leków psychotropowych;
- 3) omówienie podstawowych przeciwwskazań do fizjoterapii w chorobach psychicznych;
- 4) zapoznanie ze specyfiką pacjentów psychiatrycznych - sposób podejścia do chorego psychicznie. Zaburzenia w kontaktach interpersonalnych;
- 5) przełamywanie stereotypów związanych z pacjentami psychiatrycznymi i systemem opieki psychiatrycznej. Uwrażliwienie na ich potrzeby i problemy dnia codziennego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) definicja i elementy składowe zdrowia psychicznego;
- 2) psychopatologia i syndromologia ogólna. Objawy zaburzeń psychicznych. Klasyfikacje chorób psychicznych: DSM, ICD-10;
- 3) zagadnienia prawne ochrony zdrowia psychicznego;
- 4) leczenie chorób psychicznych: metody biologiczne, psychologiczne i społeczne;
- 5) rehabilitacja w psychiatrii: swoistość chorób psychicznych, cele i zasady rehabilitacji psychiatrycznej. Rola fizjoterapeuty w zespole terapeutycznym.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność nawiązania werbalnego, pozawerbalnego i emocjonalnego kontaktu z pacjentem, prowadzenia obserwacji stanu psychicznego i przeprowadzenia wywiadu. Specyfika relacji pacjent – fizjoterapeuta;
- 2) umiejętność prowadzenia zabiegów fizjoterapeutycznych doboru pod kątem indywidualnych potrzeb pacjenta psychiatrycznego;
- 3) wskazanie możliwości i zakresu oddziaływań rehabilitacyjnych w poszczególnych jednostkach chorobowych;

- 4) umiejętność rozpoznawania sytuacji klinicznych, z koniecznością konsultacji psychiatrycznej, psychologicznej lub neuropsychologicznej, celem modyfikacji leczenia i planowanego procesu rehabilitacji.

Czas trwania kursu:

8 godzin dydaktycznych (1 dzień roboczy)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

**1. Staż w oddziale geriatry/ Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym (ZOL)/
Ośrodka rehabilitacji dziennej/ Oddziale rehabilitacji ogólnoustrojowej**

Cel stażu:

- 1) przyswojenie wiedzy z zakresu fizjoterapii/rehabilitacji etapu stacjonarnego w geriatry oraz nabycie umiejętności praktycznych dotyczących tej dziedziny.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) określenie celów i zadań kompleksowego usprawniania w geriatry;
- 2) przygotowanie, nadzorowanie i realizacja programu usprawniania leczniczego w geriatry;
- 3) dobór, nadzór oraz wykonanie wspomagającego leczenia fizykalnego;
- 4) mobilizacja czynnych i bierna stawów obwodowych i kręgosłupa;
- 5) posługiwanie się jedną z wybranych metod kinezyterapeutycznych dla dorosłych;
- 6) posługiwanie się technikami terapii manualnej w obrębie stawów obwodowych;
- 7) posługiwanie się technikami metod neurofizjologicznych;
- 8) neurolingwistyczne programowanie pacjenta;
- 9) zlecenie, dobór i dopasowanie odpowiedniego środka ortopedycznego;
- 10) zastosowanie, nadzór i wykonanie odpowiednich technik masażu;
- 11) opracowanie programu profilaktycznego;
- 12) dobór odpowiednich środków technicznych w środowisku chorego;
- 13) wykonanie próby ortostatycznej;
- 14) wykonanie testów wysiłkowych (wraz z oznaczeniem optymalnych obciążeń treningowych) np. step test, PWC 130, próba wysiłkowa, testy marszowe;

- 15) wykonanie badania spirometrycznego;
- 16) ocena zakresu ruchomości w stawach;
- 17) ocena siły mięśniowej;
- 18) ocena układu nerwowego;
- 19) ocena zaburzeń równowagi i ryzyka upadków – wykonanie testów Time Up and Go (TUG), Tinetti POMA;
- 20) umiejętność zastosowania i wykonania Falls Efficacy Scale (FES);
- 21) prowadzenie metody reedukacji funkcji pęcherza moczowego;
- 22) ocena sprawności psychomotorycznej pacjenta;
- 23) umiejętność współpracy w wielospecjalistycznym zespole terapeutycznym.

Miejsce stażu:

Oddział geriatrici/ Zakład Opiekuńczo Lecznicy (ZOL)/ ośrodek rehabilitacji dziennej/ oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

2. Staż w oddziale psychiatrycznym

Cel stażu:

- 1) przyswojenie wiedzy z zakresu fizjoterapii/rehabilitacji etapu stacjonarnego w psychiatrii oraz nabycie umiejętności praktycznych dotyczących tej dziedziny.

Zakres wymaganych umiejętności praktycznych:

W czasie stażu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) umiejętność opracowania i prowadzenia kompleksowego programu usprawniania pod kątem indywidualnych potrzeb pacjenta psychiatrycznego;
- 2) umiejętność nawiązania satysfakcjonującego kontaktu i wypracowania relacji terapeutycznej z pacjentem psychiatrycznym;

- 3) umiejętność przewidywania i podejmowanie terapeutycznych działań zapobiegawczym przed odległym następstwom chorób psychicznych.

Miejsce stażu:

Oddział psychiatryczny

Czas trwania stażu:

40 godzin (5 dni roboczych)

Forma zaliczenia stażu:

Kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej w formie pisemnej lub ustnej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego. Zaliczenia stażu, na podstawie pozytywnej oceny, dokonuje opiekun stażu kierunkowego i odnotowuje w karcie specjalizacji.

MODUŁ IX

Organizacja i zarządzanie z elementami ekonomiki ochrony zdrowia

Cele modułu:

- 1) sprawne organizowanie i skuteczne zarządzanie w fizjoterapii;
- 2) rozwiązywanie problemów organizacyjnych;
- 3) wprowadzanie zmian organizacyjnych;
- 4) wykorzystywanie technik badania i usprawniania pracy;
- 5) podnoszenie jakości opieki;
- 6) ocena kompetencji zawodowych fizjoterapeuty.

1. Kurs specjalizacyjny: „Organizacja i zarządzanie zasobami ludzkimi”

Cele kursu:

- 1) sprawne organizowanie i skuteczne zarządzanie zasobami ludzkimi w fizjoterapii;
- 2) rozwiązywanie problemów i wprowadzanie zmian organizacyjnych;
- 3) poznanie technik badania i usprawniania pracy;
- 4) podnoszenie jakości opieki zdrowotnej dla potrzeb fizjoterapii;
- 5) ocena kompetencji zawodowych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) zarządzanie;
- 2) misja, cel i struktura organizacji;
- 3) kierowanie zasobami ludzkimi;
- 4) organizacja pracy zespołu fizjoterapeutów;
- 5) wartościowanie pracy;
- 6) ekonomika ochrony zdrowia: podaż, popyt, rynek;
- 7) finansowanie świadczeń zdrowotnych;
- 8) podstawy opracowania budżetu jednostki;
- 9) marketing w ochronie zdrowia.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) współuczestniczenia w tworzeniu i/lub doskonaleniu struktur organizacyjnych zakładu;
- 2) konsultowania i doradzania w sprawach związanych z wykonywaniem pracy fizjoterapeuty;
- 3) planowania, organizowania, nadzorowania i oceniania działania własnego i podległego zespołu;
- 4) współpracy w zespole terapeutycznym, podejmowania decyzji;
- 5) określania zapotrzebowania na usługi fizjoterapeutyczne na podstawie uwarunkowań demograficznych, epidemiologicznych, geograficznych i społecznych;
- 6) planowania usług w aspekcie popytu, podaży i posiadanych środków;
- 7) zarządzania świadczeniami zdrowotnymi monitorując i racjonalizując koszty;
- 8) przygotowywania planów finansowych świadczeń fizjoterapeutycznych;
- 9) dokonywania wyboru technologii medycznych spełniających wymogi jakości a nie generujących kosztów;
- 10) budowania standardów i kryteriów oceny jakości opieki;
- 11) monitorowania jakości opieki fizjoterapeutycznej;
- 12) oceniania kompetencji zawodowych fizjoterapeutów.

Czas trwania kursu:

8 godzin dydaktycznych (1 dzień roboczy)

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs specjalizacyjny: „Etyka, deontologia i prawo”

Cele kursu:

- 1) wprowadzenie w zagadnienia etyczne: przedmiot materialny i formalny etyki jako nauki;
- 2) odpowiedzialność cywilna pracowników służby zdrowia: prawo i jego źródła, stosunek prawny, problemy odpowiedzialności w przypadkach zespołowego działania w medycynie, międzynarodowe uwarunkowania prawne w zawodzie fizjoterapeuty;
- 3) system wartości - szanowanie wartości, obyczajów, wierzeń religijnych: hierarchia wartości - konflikty wartości, humanistyczne wartości fizjoterapeuty;
- 4) podstawowe koncepcje etyczne:
 - a) etyka indywidualna i społeczna,
 - b) egzystencjalizm i personalizm,
 - c) etyka niezależna,
 - d) aspekty moralne pracy fizjoterapeuty w świetle koncepcji etycznych,
 - e) zasady deontologii - stosunek do życia ludzkiego i godności ludzkiej,
 - f) znaczenie norm prawnych i moralnych;
- 5) etyczne aspekty ludzkiego działania: etyczne aspekty podejmowania decyzji w różnych warunkach, wybrane zagadnienia z bioetyki - eksperyment medyczny, przeszczepy komórek, tkanek, narządów, eutanazja, interwencje medyczne związane z reprodukcją, wybrane zagadnienia z inżynierii genetycznej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) określenie źródła prawa;
- 2) rozpoznawanie problemów etyczno-deontologicznych w pracy własnej i całego zespołu terapeutycznego;
- 3) wspieranie współpracowników w rozwiązywaniu dylematów moralnych;
- 4) korzystanie z przepisów prawnych w interesie własnym i podopiecznego.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć przedstawione poniżej umiejętności:

- 1) respektowania praw człowieka;
- 2) przewidywania, rozpoznawania i rozwiązywania sytuacji konfliktowych będących dylematami moralnymi;
- 3) wspierania w rozwiązywaniu sytuacji stwarzających dylematy moralne;
- 4) analizowania własnych zasad etycznych;
- 5) upowszechniania i stosowania aktów prawnych w działalności zawodowej;
- 6) uzyskania wysokiej oceny społecznej i dbania o morale zawodu.

Czas trwania kursu:

8 godzin dydaktycznych (1 dzień roboczy)

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

3. Kurs specjalizacyjny: „Polityka społeczna i zdrowie publiczne”

Cele kursu:

- 1) poznanie koncepcji zdrowia publicznego i jego miejsca w ochronie zdrowia;
- 2) określenie zadań fizjoterapeuty w stosunku do założeń polityki zdrowotnej i społecznej;
- 3) poznanie związków i zależności między polityką gospodarczą a polityką społeczną i zdrowotną;
- 4) realizowanie i koordynacja działań promujących zdrowie.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien opanować przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) organizacja ochrony zdrowia w Polsce;
- 2) zdrowie publiczne w ochronie zdrowia;
- 3) kierunki polityki zdrowotnej;
- 4) wskaźniki stanu zdrowia;
- 5) główne zagrożenia zdrowia;
- 6) uwarunkowania zdrowia;

- 7) demograficzne uwarunkowania polityki społecznej;
- 8) polityka prorodzinna państwa;
- 9) budowa i realizacja programów pomocniczych.

Wykaz umiejętności praktycznych:

W czasie kursu fizjoterapeuta powinien nabyć umiejętności:

- 1) przedstawienia sytuacji epidemiologicznej regionu i kraju;
- 2) przedstawienia związku między polityką społeczną a zdrowotną;
- 3) eliminowania zagrożeń zdrowia;
- 4) formułowania oferty i przygotowania programów promocyjnych usług fizjoterapeutycznych dla określonego odbiorcy;
- 5) określenia kierunku polityki zdrowotnej, społecznej regionu i kraju;
- 6) podejmowania działań na rzecz zdrowia.

Czas trwania kursu:

8 godzin dydaktycznych (1 dzień roboczy)

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

KURS JEDNOLITY

1. Kurs specjalizacyjny: „Prawo medyczne”

Cel kursu:

- 1) oczekuje się, że osoba specjalizująca się po ukończeniu kursu wykaże się znajomością podstawowych przepisów prawa w zakresie wykonywania zawodu fizjoterapeuty oraz odpowiedzialności.

Zakres wymaganej wiedzy:

- 1) zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zasady wykonywania działalności leczniczej;
- 3) świadczenia zdrowotne;
- 4) podmioty lecznicze – rejestracja, zasady działania, szpitale kliniczne, nadzór;
- 5) nadzór specjalistyczny i kontrole;

- 6) zasady wykonywania zawodu fizjoterapeuty;
- 7) definicja zawodu fizjoterapeuty;
- 8) prawo wykonywania zawodu;
- 9) uprawnienia i obowiązki zawodowe fizjoterapeuty;
- 10) kwalifikacje zawodowe;
- 11) eksperyment medyczny;
- 12) zasady prowadzenia badań klinicznych;
- 13) dokumentacja medyczna;
- 14) prawa pacjenta a powinności fizjoterapeuty;
- 15) zasady powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego;
- 16) prawa i obowiązki osoby ubezpieczonej i lekarza ubezpieczenia zdrowotnego;
- 17) organizacja udzielania i zakres świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego;
- 18) dokumentacja związana z udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej;
- 19) odpowiedzialność prawna fizjoterapeuty – karna, cywilna, zawodowa;
- 20) odpowiedzialność karna (nieudzielenie pomocy, działanie bez zgody, naruszenie tajemnicy);
- 21) odpowiedzialność cywilna (ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej).

Czas trwania kursu:

16 godzin dydaktycznych (2 dni robocze)

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

5. FORMY I METODY SAMOKSZTAŁCENIA

A. Przygotowanie pracy poglądowej lub oryginalnej

Fizjoterapeuta zobowiązany jest do przygotowania, pod kierunkiem kierownika specjalizacji, opracowań teoretycznych, jednej pracy poglądowej lub oryginalnej z dziedziny fizjoterapii oraz opublikowania jej lub przedstawienia na posiedzeniu naukowym właściwego towarzystwa naukowego lub konferencji naukowej.

B. Studiowanie piśmiennictwa

Fizjoterapeuta w toku całego procesu specjalizacyjnego jest zobowiązany pogłębiać

wiedzę przez stałe śledzenie i studiowanie literatury fachowej polskiej i obcojęzycznej dotyczącej fizjoterapii. Zalecane piśmiennictwo podane jest w załączniku do programu specjalizacji. Piśmiennictwo będzie okresowo aktualizowane.

6. METODY OCENY WIEDZY TEORETYCZNEJ I NABITYCH UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

A. Kolokwia z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdziany umiejętności praktycznych

Specjalizujący się fizjoterapeuta zdaje kolokwia i sprawdziany:

- 1) po każdym kursie specjalizacyjnym z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu - u kierownika kursu (patrz kursy),
- 2) na zakończenie stażu kierunkowego w formie kolokwium, z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego – u kierownika specjalizacji lub kierownika stażu.
- 3) na zakończenie modułu kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem danego modułu – u kierownika specjalizacji.

B. Ocena pracy pogładowej lub oryginalnej

Oceny i zaliczenia przygotowanych przez fizjoterapeutę opracowań teoretycznych, pracy pogładowej lub oryginalnej w zakresie fizjoterapii, dokonuje kierownik specjalizacji.

C. Ocena znajomości piśmiennictwa

Fizjoterapeuta przedstawia sprawozdanie z przeglądu piśmiennictwa fachowego –1 raz w roku. Oceny dokonuje kierownik specjalizacji.

II. STANDARDY SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. Liczba i kwalifikacje kadry dydaktycznej

- 1) Szkolenie specjalizacyjne może być prowadzone przez jednostkę szkolącą, która prowadzi działalność odpowiadającą profilowi szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie fizjoterapii i została wpisana na listę jednostek posiadających akredytację do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie fizjoterapii;
- 2) Szkolenie specjalizacyjne może być prowadzone przez jednostkę, która spełnia wszystkie następujące warunki (punkt a, b, c, d):
 - a) prowadzi działalność umożliwiającą odbywanie kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych przewidzianych w programie specjalizacji albo ma zawarte umowy z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą umożliwiającymi ich realizację, programy kursów specjalizacyjnych dotyczących wszystkich modułów wymagają akceptacji Konsultanta Krajowego w dziedzinie fizjoterapii,
 - b) zapewnia we własnej strukturze realizację co najmniej 2 kursów specjalizacyjnych przewidzianych w programie specjalizacji,
 - c) zatrudnia odpowiednią liczbę specjalistów (co najmniej 2), którzy mogą pełnić rolę kierownika specjalizacji oraz wyrazili zgodę na pełnienie funkcji kierownika specjalizacji, w wymiarze czasu pracy lub zakresie obowiązków faktycznie umożliwiającym pełnienie funkcji kierownika specjalizacji,
 - d) zatrudnia lub ma zawarte umowy cywilnoprawne z innymi, odpowiednio wykwalifikowanymi osobami, o dużym doświadczeniu praktycznym z zakresu fizjoterapii, które będą realizować zajęcia dydaktyczne przewidziane w programie specjalizacji;
- 3) Staże kierunkowe odbywają się w zależności od tematyki, w następujących ośrodkach: oddział ortopedyczno-urazowy, oddział neurologiczny, oddział neurochirurgiczny, oddział rehabilitacji kardiologicznej, oddział rehabilitacji pulmonologicznej, oddział reumatologiczny, oddział intensywnej opieki medycznej, oddział/ośrodek rehabilitacji dla dzieci z chorobami wieku rozwojowego, oddział/ośrodek specjalistyczny dla dzieci z chorobami układu

nerwowego, oddział geriatrici/ZOL, ośrodek rehabilitacji dziennej, oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej, oddział psychiatrii;

- 4) Kadra uczestnicząca w procesie kształcenia specjalistów w dziedzinie fizjoterapii obejmuje kierownika specjalizacji, kierownika kursu i wykładowców (zespół prowadzący wykłady, ćwiczenia i seminaria) oraz opiekuna stażu kierunkowego;
- 5) Wykładowcami podczas kursu są osoby wskazane i zaakceptowane przez kierownika kursu. Kadre wykładowców rekrutuje się spośród specjalistów fizjoterapii, specjalistów rehabilitacji ruchowej oraz dziedzin objętych tematyką programu szkolenia, którzy uzyskali tytuł specjalisty w tej dziedzinie według systemu specjalizacji oraz osób o dużym doświadczeniu praktycznym w tym zakresie;
- 6) Kierownikiem specjalizacji może być osoba posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie fizjoterapii, a w uzasadnionych przypadkach w dziedzinie pokrewnej albo osoba, której minister właściwy ds. zdrowia powierzył obowiązki specjalisty w dziedzinie fizjoterapii zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej;
- 7) Opiekun stażu kierunkowego prowadzi nadzór nad realizacją programu staży kierunkowych, wynikających z programu specjalizacji w dziedzinie fizjoterapii. Opiekunem stażu może być osoba posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie fizjoterapii albo osoba, posiadająca decyzję ministra właściwego ds. zdrowia o uznaniu dotychczasowego doświadczenia zawodowego i dorobku naukowego fizjoterapeuty za równoważny ze zrealizowaniem programu specjalizacji, uzyskanej na podstawie dotychczasowych przepisów. Opiekun stażu zapewnia bezpośredni nadzór nad realizacją programu stażu kierunkowego, dla nie więcej niż 3 osób.

2. Baza dydaktyczna do realizacji programu kursów i staży kierunkowych

- 1) Baza dydaktyczna do prowadzenia kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych powinna być dostosowana do liczby osób realizujących szkolenie specjalizacyjne. Jednostka szkoląca zapewnia odpowiednie miejsca realizacji kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych, wyposażone w sprzęt

niezbędny do nabywania wiedzy i kształcenia umiejętności praktycznych objętych programem specjalizacji, w tym:

- a) sale seminaryjno-wykładowe i ćwiczeniowe wyposażone w rzutnik multimedialny, komputer i niezbędne pomoce dydaktyczne: tablica, flipchart, folie, pisaki,
- b) pracownie wyposażone w sprzęt i aparaturę niezbędne do realizacji programu kursu specjalizacyjnego lub stażu kierunkowego,
- c) niezbędne piśmiennictwo oraz dostęp do Internet.

3. Sposób realizacji programu szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Miejscem realizacji stażu podstawowego (miejscem zdobywania niezbędnego doświadczenia zawodowego) może być miejsce pracy, jeśli prowadzi działalność odpowiadająca profilowi szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie fizjoterapii;
- 2) Jednostka szkoląca zapewnia sprawną organizację procesu dydaktycznego oraz prowadzi w sposób ciągły, wewnętrzny system oceny jakości szkolenia specjalizacyjnego;
- 3) Realizacja programu szkolenia specjalizacyjnego uwzględnia aktualną wiedzę, osiągnięcia teorii i praktyki oraz wyniki badań naukowych istotnych dla szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie fizjoterapii;
- 4) Dobór metod kształcenia jest właściwy dla realizowanych celów kształcenia;
- 5) Realizacja programu specjalizacji odbywa się na podstawie harmonogramu zajęć opracowanego w formie pisemnej przez kierownika specjalizacji. Harmonogram powinien być przekazany osobie specjalizującej się na początku szkolenia;
- 6) Harmonogram powinien określać realizację modułów tematycznie, wraz ze związanymi z nimi kursami i stażami kierunkowymi, określonym czasem i miejscem ich realizacji oraz kadrą prowadzącą. Ewentualne zmiany terminów/kadry dydaktycznej są dopuszczalne w trakcie realizacji szkolenia specjalizacyjnego i jest za nie odpowiedzialny organizator kształcenia;
- 7) Ocena wiedzy i nabytych umiejętności uwzględnia wiedzę i umiejętności praktyczne określone w programie specjalizacji;
- 8) Jednostka szkoląca prowadzi dokumentację przebiegu szkolenia specjalizacyjnego;

- 9) W planie nauczania przewiduje się 9 modułów tematycznych obejmujących 20 kursów specjalizacyjnych oraz 11 staży kierunkowych.

4. Wewnętrzny system oceny jakości szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Dla właściwego przebiegu procesu kształcenia poszczególne jednostki szkolące dokonują analizy i oceny zdobywanych umiejętności i wiadomości na podstawie informacji zbieranych od osób realizujących szkolenie specjalizacyjne i od kadry prowadzącej np. z wykorzystaniem ankiety;
- 2) Ocena jakości kształcenia będzie realizowana w sposób wykorzystujący system ankiet wypełnianych przez osoby odbywające specjalizację;
- 3) Ankiety mają za zadanie umożliwić anonimową wypowiedź na temat treści i sposobu nauczania, w dziedzinie fizjoterapii. Wyniki ankiet będą stanowić podstawę do modyfikacji szkolenia w odniesieniu do sposobu ich prowadzenia oraz doboru wykładowców;
- 4) Dwutorowa ocena kształcenia będzie stanowić podstawę do modyfikacji zakresu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie fizjoterapii.

Załącznik nr 1

Karta umiejętności praktycznych

Lp.	Nazwa stażu	Nazwa procedury	Minimalna liczba do wykonania	Liczba wykonanych procedur	Data i podpis opiekuna stażu
1	Staż w oddziale ortopedyczno-urazowym	Uczestnictwo w zabiegu operacyjnym stawu biodrowego, barkowego, kolanowego	3		
		Wykonanie stymulacji śródmięśniowej (dry needling)	5		
2	Staż w oddziale neurologicznym	Uczestnictwo w badaniach EEG	1		
		Uczestnictwo w badaniach EMG	1		
3	Staż w oddziale reumatologicznym	Przeprowadzenie konsultacji fizjoterapeutycznej, badania funkcjonalnego i zaplanowanie rehabilitacji	5		
4	Staż w oddziale rehabilitacji kardiologicznej	Przeprowadzenie testu wysiłkowego na bieżni ruchomej i jego interpretacja dla potrzeb kwalifikacji do rehabilitacji	2		
		Przeprowadzenie testu wysiłkowego na ergometrze rowerowym i jego interpretacja dla potrzeb kwalifikacji do rehabilitacji	2		
		Przeprowadzenie testów marszowych (np. 6MWT) i ich interpretacja dla potrzeb kwalifikacji do rehabilitacji	2		

Podstawowy program specjalizacji w dziedzinie fizjoterapii

		Wykonanie badania EKG dla potrzeb kwalifikacji do rehabilitacji	2		
5	Staż w oddziale rehabilitacji pulmonologicznej	Przeprowadzenie badania spirometrycznego i interpretacja dla potrzeb kwalifikacji do rehabilitacji	2		
		Przeprowadzenie testów oceniających sprawność fizyczną oraz duszność	2		
		Osluchiwanie i opukiwanie dla potrzeb kwalifikacji do rehabilitacji	3		
6	Staż w oddziale/ośrodku rehabilitacji dzieci z chorobami wieku rozwojowego	Przeprowadzenie oceny postawy ciała różnymi metodami	2		
7	Staż w oddziale/ośrodku specjalistycznym dla dzieci z chorobami neurologicznymi	Przeprowadzenie badania oceniającego rozwój dziecka	2		
8	Staż w oddziale neurochirurgicznym	Uczestnictwo w zabiegach operacyjnych neurochirurgicznych	2		
		Przeprowadzenie konsultacji fizjoterapeutycznej, badania funkcjonalnego i zaplanowanie rehabilitacji pacjenta po zabiegu neurochirurgicznym	2		

Podstawowy program specjalizacji w dziedzinie fizjoterapii

9	Staż w oddziale geriatry/ Zakładzie Opiekuńczo Leczniczym (ZOL)/Ośrodku rehabilitacji dziennej/Oddziale rehabilitacji ogólnoustrojowej	Przeprowadzenie badań fizjoterapeutycznych z Całościowej Oceny Geriatrycznej i jego interpretacja	2		
10	Staż w oddziale intensywnej opieki medycznej	Odsysanie wydzieliny z rurki tracheostomijnej	2		
11	Staż w oddziale psychiatrii	Udział w terapii z pacjentem	4		